

**ERITYISAVUSTUS YLEISTEN KIRJASTOJEN TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN
KANSALAISTEN JA PÄÄTTÄJIEN VUOROPUHELUN FOORUMEINA**

113/2.21.213/2021

Hyvinvointilautakunta 08.09.2021 § 114

kirjastopalvelujohtaja Anna-Elina Häkkinä (puhelin 044 4970 410):

Aluehallintovirasto myöntää tässä hakukokonaisuudessa valtionavustuksia, joiden tavoitteena on kehittää yleisiä kirjastoja fyysisinä ja virtuaalisina matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina lisäämällä erityisesti kansalaisten ja päättäjien välistä vuorovaikutusta.

Aluehallintovirastoista myönnettäviin avustuksiin voidaan käyttää noin 900 000 euroa. Aluehallintovirastojen kirjastoasiantuntijat käsittelevät yhteistyössä hakemukset yhteisten perusteiden mukaisesti. Aluehallintovirastot tekevät päätökset lokakuussa 2021 ja toimittavat ne hakijoille asiointipalvelun kautta. Avustus voi kattaa enintään 80 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista

Tavoitteena on vaikuttaa yhteiskunnalliseen demokratiakehitykseen parantamalla kansalaisten tiedonsaantia ja vaikuttamismahdollisuuksia paikallisen, alueellisen, valtakunnallisen ja EU-tason päätöksenteossa. Avustuksia voivat hakea kunnat/kunnalliset yleiset kirjastot. Hakuaika alkaa 16.8.2021 klo 8.00 ja päättyy 20.9.2021 klo 16.15.

Laissa yleisistä kirjastoista määritellään yhdeksi yleisten kirjastojen tehtäväksi yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastolain tavoitteena on mm. edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta sekä edistää tiedon saatavuutta.

Tämän hankkeen avulla haluamme tuoda yhteiskunnallista keskustelua kirjaston tiloihin sekä testata erilaisia vuorovaikutteisia toimintamuotoja ja näin edistää yhteiskunnallista vuoropuhelua Muhoksella.

Tarkoitus on herättää kuntalaisten kiinnostusta yhteisiin ja yhteiskunnallisiin asioihin ja omiin vaikuttamismahdollisuuksiin. Haluammekin lisätä sellaista matalan kynnyksen toimintaa, joka olisi innostavaa myös niille kuntalaisille, jotka eivät koe yhteiskunnallista keskustelua ja vaikuttamista omakseen.

Muhoksen kirjasto sekä kirjastoauto Poppalloora toimivat kunnassa äänestyspaikkana ja siinä mielessä kirjasto jo profiloituu demokratian tilana. Kuitenkin tuoreissa kuntavaaleissa äänestysprosentti oli valtakunnallisesti historiallisen alhaalla: 55,1%. Muhoksella äänestysprosentti oli 52,2%, mikä on sekin reilusti pienempi kuin vuonna 2017, jolloin Muhoksella äänesti 60,8% kuntalaisista. Ääniä annet-

tiin 509 vähemmän. Lähitulevaisuudessa kunnissa on tulossa suuria muutoksia sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä kunnista hyvinvointialueiden vastuulle. Ensi vuonna järjestetään ensimmäistä kertaa aluevaalit. Seuraavat eduskuntavaalit ovat vuonna 2023.

Kirjaston tulisikin ottaa aktiivisempi rooli demokratian edistäjänä. Hankkeen avulla meidän on mahdollista kokeilla uusia toimintatapoja. Kulttuurikeskuksen tuleva perusparannus myös tarkoittaa sitä, että kirjasto tulee ennen remontoituihin tiloihin pääsyä toimimaan rajatummissa tiloissa. Tällöin on luontevaa, että kirjasto jalkautuu kirjaston tilojen ulkopuolelle, ja etsii uusia tapoja kohdata ihmisiä. Näin kirjaston avautuessa jälleen remontoituissa tiloissa, meillä olisi hyvät valmiudet luoda kirjastosta yhteiskunnallisen keskustelun tila.

Aktivoimiseen ja osallistamiseen pyrkivässä toiminnassa on se vaara, että se aktivoi entisestään sellaisia, jotka ovat jo valmiiksi aktiivisia eikä tavoita niitä, keitä varsinaisesti pyritään aktivoimaan. Yleinen vuoropuhelun ja keskustelun lisääminen ja näkyväksi tekeminen parantaa toki kaikkien mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa näin pidemmällä aikavälillä luottamuksen lisääntymiseen. Hankkeen aikana tavoite on myös oppia kirjastona lisää omasta roolistamme yhteiskunnallisena keskustelun mahdollistajana ja aktivoijana ja siitä, miten pystymme tavoittamaan erilaisia kohderyhmiä.

Muhoksella on aktiivinen yhteistyöverkosto, jossa mukana ovat kunnan kulttuuri-toimen, nuorisotoimen ja kirjaston lisäksi seurakunta sekä paikallisia järjestötoimijoita. Lisäksi kunnassa on keskitetty erilaiset työllistymistä edistävät palvelut saman katon alle ja niitä on kehitetty erilaisten hankkeiden avulla pitkäjänteisesti. Meillä on siis Muhoksella hyvät lähtökohdat yhteistyön kautta vaikuttaa kuntalaisien mahdollisuuksiin osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Hankkeen aikana toteutettava toiminta:

Hankkeen aikana haluamme kokeilla podcast-keskustelupiirin, sarjakuvatyöpajan, pubivisojen ja yleisöluentojen järjestämistä. Näiden on tarkoitus tarjota ihmisille uudenlaisia tapoja toisten ihmisten kohtaamiseen ja yhteisistä ja yhteiskunnallisista asioista keskusteluun. Toiminta on suunnattu kuntalaisille, mutta mukana olisi myös päättäjiä ja asiantuntijoita. Lisäksi kirjasto pyrkii olemaan mukana muiden toimijoiden kanssa järjestämässä kuntalaisille keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista aiheista. Hankkeen toimintavuoden aikana käymme myös keskusteluja koulujen ja oppilaitosten kanssa siitä, millaista yhteistyötä kirjasto ja eri oppilaitoksen voisivat tulevaisuudessa tehdä demokratian ja kansalaisten, myös lasten ja nuorten, tiedon saannin ja vaikuttamisen edistämiseksi. Hankkeen aikana kirjaston yhteistyöverkosto vahvistuu entisestään.

Hankkeen aikataulu:

Hankkeen varsinainen toimintavuosi on syksystä 2022 kevääseen 2023. Syksyn 2021 aikana kirjaston henkilökunta koulutetaan AVI:n kirjastoille järjestämän demokratiaa käsittelevän luentosarjan ja koulutuskokonaisuuksien avulla. Kevään 2022 aikana suunnitellaan tulevaa toimintaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa ja tähdennetään toiminnan tavoitteita, jotta hankkeen vaikutukset kantaisivat hankkeen jälkeenkin. Suunnitteluvaiheessa perehdymme vielä lisää erilaisiin jo olemassa oleviin vaikuttamiseen ja osallistumisen rakenteisiin kunnassa, jotta pystymme suuntaamaan toimintaa sopivalla tavalla. Syksyn 2023 arvioidaan toimintaa ja jatketaan ja kehitetään toimintaa opitun perusteella.

Hankkeesta on alustavasti keskusteltu seuraavien mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa: Esa Holopainen (sarjakuvatyöpaja), kunnan kulttuuripalvelut sekä Vinkkelissä toimivat työllisyyspalvelut.

Budjetti:

Hankekulut kokonaisuudessaan:	4500 €
Palkkakustannukset sivukuluineen/työpalkkio (asiantuntijapalkkiot, työpajapalkkiot, juontajat)	1200 €
Matka- ja kuljetuskustannukset (asiantuntijat, näyttely)	700 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (markkinointimateriaalit, työpajamateriaalit)	300 €
Palveluiden ostot (asiantuntijaluento)	400 €
Muut kustannukset: kahvitarjoilut keskustelutilaisuuksiin, lehti-ilmoitukset	1000 €
Omarahoitusosuus: Henkilökunnan palkkakustannukset	900 €

KIRJASTOPALVELUJOHTAJAN EHDOTUS: Muhoksen kunta hakee erityisavustusta yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina. Hankkeen rahoitusta haetaan syksystä 2021 kevääseen 2023. Tarkoituksena on toteuttaa esittelytekstissä mainittu hankkeen aikana toteutettava toiminta. Avustusta haetaan 3 600 euroa ja sen lisäksi tulee kunnan omarahoitusosuus 900 euroa, joka katetaan Muhoksen kirjaston talousarviosta.

TOIMIALAJOHTAJAN ESITYS: Hyvinvointilautakunta hyväksyy kirjastopalvelujohtajan ehdotuksen.

KÄSITTELY: Toimialajohtaja selosti asiaa.

PÄÄTÖS: Hyvinvointilautakunta hyväksyi toimialajohtajan esityksen yksimielisesti.
